

**Pasarét, 2011. augusztus 21.
(vasárnap este)**

Cseri Kálmán

NEM ÍTÉLLEK EL

Alapige: János 8,1-11

Jézus kiment az Olajfák hegyére. De korán reggel ismét megjelent a templomban, és az egész nép hozzácsereglett; Ő pedig leült, és tanította őket. Ekkor odavezettek az írástudók és a farizeusok egy asszonyt, akit házasságtörésen értek, középre állították, és így szóltak Jézushoz: „Mester, ezt az asszonyt házasságtörés közben tetten érték. Mózes azt parancsolta nekünk a törvényben, hogy kövezzük meg az ilyeneket. Hát te mit mondasz?” Ezt azért mondták, hogy próbára tegyék, és legyen mivel vádolniuk Őt. Jézus pedig lehajolt, és ujjával írt a földre. Amikor továbbra is faggatták, felegyenesedett, és ezt mondta nekik: „Aki bűntelen közületek, az vessen rá először követ.” És lehajolva tovább írt a földre. Azok pedig ezt hallva, egymás után kimentek, kezdve a véneken, és egyedül Ő meg az asszony maradt ott a középén. Amikor Jézus felegyenesedett, és senkit sem látott az asszonyon kívül, így szólt hozzá: „Hol vannak a vádlóid? Senki sem ítélte el téged?” Ő így felelt: „Senki, uram.” Jézus pedig ezt mondta neki: „Én sem ítélek el, menj el, és mostantól fogva többé ne vétkezz!”

Imádkozzunk!

Dicsőséges Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk azért, mert egymás mellett van ez a két megállapítás: te vagy, aki tudod a mi bűneinket, de nem csak bűnünk tudó, hanem irgalmazó is vagy.

Dicsőítünk azért, amit kínhaláloddal megvalósítottál és visszaszerezteél számunkra.

Köszönjük, hogy megváltottál kínok sokán, értünk haltál a Golgotán. Köszönjük, hogy harmadnapon dicsőségesen feltámadtál, élsz és uralkodsz örökkön örökké.

Bocsásd meg, Urunk, valahányszor ezeknek az igazságoknak bármelyik részét elfelejtjük, vagy nem vesszük komolyan. A te irgalmadban bízva jövőnk most is éléd.

Kérünk, ajándékozz meg minket szent igéddel. Leplezz le és oldozz fel, és mondd nekünk is ma este: nem ítélsz el. Adj nekünk újabb esélyt arra, hogy a te akaratom szerint éljünk, és adj nekünk erőt is ehhez.

Áldunk azért, mert a te igéd igazság. Szentelj meg minket, kérünk, az igazsággal.

Ámen.

Igehirdetés

Jézus Krisztusnak egy jellemző tulajdonságát szeretném ma fölragyogtatni, ami most, hogy a János evangéliumát tanulmányozzuk napról-napra, tündökölt fel előttem. Mégpedig azt, hogy Ő az eseményeket mindig egy magasabb szervezettségbe emelte, és így közel vitte az igazsághoz. Éppen ezért mindent a valóságnak megfelelően tudott értékelni. Ez most így elvontan hangzik, de mindjárt szemlélni fogjuk ezt két ismerős bibliai történeten.

S miközben Jézus ezt tette, mindig kiderült, hogy milyen lapos a mi szemléletünk, mennyire hiányos szempontok alapján alkotunk ítéleteket, és hogy a mi sokra tartott törvénykezésünk is milyen sok hibát rejt magában.

Jézus viszont a benne hívőket is erre a rá jellemző emelkedett gondolkodásra akarja elsegíteni, hogy közelebb kerüljünk az igazsághoz.

Két jól ismert bibliai történeten szemléljük ezt, és utána egy keveset az úrvacsoráról is szóljunk.

1. Az egyik történet az, amit most hallottunk. Miről van itt szó?

Jézus tanít a templomban, s egyszer csak megtöri a csendet a farizeusok és írástudók kiabálása, akik odalökdösnek elé egy asszonyt, és a nagy nyilvánosság előtt durván vádolják, mert házasságtörésen kapták. Tetten értük! — mondják büszkén —, és mindjárt idézik is Mózes törvényéből a megfelelő paragrafust, hogy az ilyeneket meg kell kövezni. Egyértelmű a bűntény, egyértelmű a szankció.

Akkor miért kérdezik Jézust: te mit szólsz hozzá? Azt olvastuk, hogy azért, mert csapdát állítottak neki, hogy próbára tegyék és legyen mivel vádolniuk. Mert ha Jézus azt mondja: nem kell megkövezni, akkor szembe szegül a törvénnyel, és ez halálos vétek volt. Ha azt mondja: igen, meg kell kövezni, akkor szembekerül önmagával, ellentmond annak, amit eddig Ő irgalmasságról és megbocsátásról tanított. Mindenképpen csapdahelyzet. Vajon mit mond rá Jézus?

Olyan jellemző a Megváltóra, egyelőre semmit sem mond. Ad időt mindig gondolkozni az embereknek. Akkor is előbb alkottak ítéletet, mint ahogy — főleg Isten világosságába helyezve a dolgokat — gondolkoztak volna.

Amikor azonban tovább faggatták, felegyenesedett és ezt mondta: Aki bűntelen közületek, kezdje a kivégzést. Az vessen rá először követ. Hm. Erre nem gondoltak. Ez valami egészen váratlan fordulat. Mit kell ilyenkor tenni? Mit lehet itt egyáltalán tenni?

„Azok pedig ezt hallva, egymás után kimentek, kezdve a véneken...” Ez meglepő fordulat volt. Ők csak annyit láttak, hogy vétkezett, rajtakaptuk, megölni. Előkapni a törvénykönyvet, mi illik ide, s végrehajtani az ítéletet.

Jézus pedig azt mondja: ez így van, de akkor mindenkin végre kell hajtani azt az ítéletet, amire rászolgált. Az, hogy Ő nem azonnal válaszol, arra is utal, hogy arra várt, hátha eszükbe jut, hogy hiányosan idézték a paragrafust. Mert mind a 3Mózes 20,10-ben, mind az 5Mózes 22,22-ben, ahol erről szó van, így hangzik a törvény: Ha ilyen eset fordul elő, meg kell kövezni mind a házasságtörő férfit, mind a házasságtörő asszonyt.

Nem beszélve arról, hogy Jézus kiterjeszti a dolgot, ami ott senkinek nem jutott eszébe magától, és azt mondja: ha ezt a bűnt, ami most kiderült, a törvény szerint meg kell büntetni, akkor minden olyan bűnt is meg kell büntetni a törvény szerint, ami eddig még nem derült ki, de amit ugyanúgy elkövettek, mint ahogy ez az asszony és az elfutott férfi elköveték a házasságtörést. Akkor alkalmazzuk a törvényt. Mert ez lenne az igazságszolgáltatás. Ez csak egy kiragadott törvénynek a törvénytelen érvényesítése lenne, ha most ezt az asszonyt ti megköveznétek. Akkor sorakozunk fel mindnyájan, s akkor ki fogja végrehajtani az ítéletet?

Kiderül: nem marad senki, aki végrehajthatja. Egyedül Isten büntethetné a bűnösöket, Ő azonban mást akar.

Jézus mérhetetlenül magasabbra emeli ezt a teljesen leegyszerűsített és földbe döngölt megfigyelést, hogy vétkezett, bűnös, megkövezni, kivégezni. Mi vagyunk a vádlók, mi hajtjuk végre az ítéletet. S anélkül, hogy tagadná a bűnt, és érvénytelennek tekintené a törvényt, mégis mindezek fölé emeli ezt az „ügyet”, (de Jézus soha nem „ügyekben” gondolkozott, hanem emberekben), és az Ő isteni irgalmával felmenti, megmenti az életét. Nem csorbul a törvény, nem tagadja a bűnt, sőt kiteljesítené a törvényt, ha hallgatnának rá. Ez azonban úgy tűnik, nincs így. Aki nem bűnös, kezdje a kivégzést.

Egy új szempontot emel be Jézust, ami mindenkit meglep, és egyrészt kideríti az igazságszolgáltatás fogyatékoságát, másrészt leleplezi az egyetemes bűnösséget, harmadrész pedig érvényre juttatja Jézusnak az em-

bermentő, életmentő irgalmát. S anélkül, hogy bármit megtagadna, mégis az irgalom érvényesül. Ezen valóban csak álmélni lehet. Kiderül, hogy Jézus emelkedett gondolkozásához képest valóban milyen laposan kúszik az írástudók és farizeusok szemlélete, hogy mennyire hiányos, igazságtalan a törvénykezés, és a maguk vélt igazában elbizakodott, öntelt vádlók elcsendesednek és eltűnnek.

Csodálatos Jézusnak ez a bölcsessége, ami mögött mégsem a káröröm van, nem a mérhetetlenül magasabb intellektusnak a diadala, hanem az a gyengéd szeretet, az a mindenki iránt megnyilatkozó irgalom, ami Őbelőle áradt mindig.

S micsoda különbség van azoknak a gondolkozása, ha azt egyáltalán annak lehet nevezni, akik odalökdösték ezt az asszonyt, és Jézusnak a gondolkozása között! Ez jellemezte Őt mindig: felemelte az ügyeket egy nagyobb összefüggésbe, felemelte az elesett embert és talpára állította, és mindig egy nagyobb, magasabb szervezettségen belül értékelt mindent.

Csak két hétköznapi példán hadd szemléltessem ezt zárójelben exkuzusként, aztán nézzük a másik bibliai történetet.

- Elítélnék manapság egy rablót. Megérdemelte, bűnt követett el. Megvannak a cikkelyek, szakemberek alkalmazzák a megfelelőt. Letölti a büntetését. És kinek jut eszébe az, és egyáltalán kinek van lehetősége arra, hogy megnézzék: mi, esetleg ki tette őt rablóvá? Ki küldte el először lopni talán gyermekkorában? Kiktől látott rossz példát, amit ő csak követett? Ki az, aki nem nevelte, vagy úgy nevelte, hogy ez lett belőle? Ki foglalkozik ezzel? Mert mindenkit fel kellene sorakoztatni. Aki bűnös, azzal szemben a törvényt alkalmazni kell. És ezek mind büntársak abban, hogy a végén valaki olyanná lesz.

- Vagy egy sokkal egyszerűbb példa. Egy gyerek az iskolában elviselhetetlenül rossz egy rövid idő óta. Felhívják felelni, semmit nem tud. Megkapja a büntetést: egyes, meg még intó is. De ha a pedagógus az óra végén félrevonul vele és beszélgetnek, akkor kiderül, hogy hetek óta zeng a ház otthon a szülők veszekedésétől, és előző nap elhangzott a gyermek számára halálos ítélet: válunk. Azóta nem tud aludni, nem tud koncentrálni, esze ágában sincs tanulni, nem figyel az órán. Mivel nem tudott semmit, egyest kap. — Világos. De ennyi az egész? Ez valóban helyes ítélet? Az igazság érvényesült itt, vagy csak egy szankció?

Nos, Jézus, ebből a nagyon leegyszerűsített, lapos, primitív, szegényes szemléletből akarja kiemelni a benne hívőket. Magasabbról messzebb lát az ember. Isten szemével sokkal többet lát önmagában is, másokban is. És a valóságnak megfelelően tud értékelni.

2. A másik bibliai történet, ami szintén jól szemlélteti ezt, az adófizetésnek a története. Szabad-e a császárnak adót fizetni? — kérdezték egy-

szer Jézustól. Utána még élesítik a kérdést: szabad, vagy nem szabad? Ezt döntse el most Ő.

Erre is csak rosszul lehet válaszolni. Mert ha azt mondja: szabad, akkor nem jó hazafi, lejárattják a nép előtt. Ha azt mondja: nem szabad, feljelentik a hatóságnál, izgat a császár ellen. Meg van pecsételve a sorsa. Vajon most mit mond Jézus? És mit mondott?

Azt kérdezte tőlük, hogy van-e itt valakinél olyan dénár, amivel fizettek az adót. Van, hogyne lenne, akár mindenkinnél is, használják azt a pénzt. Mindjárt adnak egyet. Mi van rajta? Az egyik oldalán a császár arcképe, a másik oldalon latinul a felirat: az isteni Augustus. Mert a császárt istenként is kellett tisztelni. És noha nem kérdezi Jézus, de kérdezhetné nyugodtan: akkor mi a probléma? Itt van a zsebetekben a pénz. Használjátok a császár pénzét. Ezzel üzleteltek, használjátok a császár által épített utakat és hidakat. — Adjátok meg neki, ami ezért jár, az adót. De a császár nem Isten. Az imádatot egyedül Istennek adjátok meg. De adjátok meg az Istennek az imádatot, mert azzal is tartoztok. Ami egyedül Őt illeti meg, azt neki adjátok meg, ami meg megilleti a császárt, azt neki. Ez olyan bonyolult?

És elnémul ott is mindenki, és nem tudnak mit kezdeni ezzel, amikor Jézus egy egyszerű, hétköznapi problémát, amit ráadásul mesterségesen még bonyolultabbá is akarnak tenni, feljebb emel, és az Ő bölcsességének a világosságába emeli.

Azzal, hogy adót fizettek, nem lesztek rosszabb hazafiak. Azzal, ha Istent tisztelnétek, sokkal jobb hívők lennétek. — Nem olyan bonyolult ez.

3. És ami most nagyon fontos a számunkra, így az úrvacsorára készülve, meg a lelki életünk növekedését tekintve is: ugyanez érvényes Jézus Krisztus egész földi életére, munkájára, kereszthalálára és feltámadására is.

A Biblia azt tanítja: Isten igazságos és ezért gyűlöli és megbünteti a bűnt. De azt is tanítja, hogy Isten nem akarja a bűnös halálát, hanem azt akarja, hogy megtérjen és éljen, mert Ő nemcsak igazságos, hanem kegyelmes is. Lehet-e ezt a kettőt együtt érvényesíteni?

Ha az Ő igazsága érvényesül, abba mindnyájan belepusztulunk. Ha Ő elnéző a bűnössel szemben, akkor sérül az Ő igazsága. Itt lépett be Jézus, itt kezd megvalósulni az, amiről ma este végig beszélünk, hogy Isten másként értékeli a dolgokat. Ő mindig tud valami meglepő, új szempontot adni, ami fordulatot ad az eseményeknek.

Mert Isten igenis igazságosan, keményen megbüntette mindannyiunk bűnét, csak nem rajtunk, hanem az Ő ártatlan Fián, Jézuson. Az Ő igazsága nem csorbult, de az Ő kegyelme is megvalósult. Ehhez azonban kellett az egyszülött Fiúnak a tökéletes engedelmessége. Kellott az, hogy Is-

ten szent Fia magára vegye a mi nyomorult emberi természetünket és testünket. Kellett az, hogy elszenvedje a számunkra elképzelhetetlen kínhalált a kereszten, és hogy a harmadik napon feltámadjon. Így érvényesült Isten igazsága és kegyelme is.

Nagypénteken a Jézus elleni vallási perben halálra ítélték, mert Isten Fiának mondta magát. A politikai perben is halálra ítélték, mert királynak mondta magát, bár hozzátette: az Ő országa nem e világból való. És mindenki fontosnak érezte magát, hogy intézi az ügyeket nagypénteken. Kajafás, a főpap, Pilátus, a helytartó meg az egész nép, ott mindenki intézkedett, kiabált, állást foglalt, el akarták tenni Jézust láb alól. És sikerült. Ott függött a kereszten és meghalt.

És ki tudta azt, hogy mi történik valójában? Hogy ott egy örök isteni terv valósult meg. Hogy egy kozmikus háború dőlt el, mégpedig a keresztre feszített győzelmével. Ott vált lehetővé az, amit énekeltünk ebben az énekben: nem lesz pokol végső helyünk, hanem kinyitotta előttünk az Ő halálával a mennyország kapuját. És ilyen magunkfajta bűnösök is bejuthatnak oda. Hogyan? Mi lesz a büntetéssel?

A büntetést Jézus elszenvedte. A Biblia szerint ez maga az evangélium. Ez az az örömhír, amiről az egész Szentírás szól. És ezt nevezi a Szentírás hitnek. Minden, ami ennél kevesebb, vagy ettől különbözik, az valamilyen hiedelem, valamilyen hiszékenység, de nem üdvözítő hit. Az üdvözítő hit azt jelenti: ezt valaki önmagára nézve is érvényesnek tekinti. Komolyan veszi, hogy neki is elhangzik ez a mondat, amit Jézus ennek az asszonynak mondott: Én nem ítélek el, menj el, és mostantól fogva többé ne vétkezzél.

És ma este azt kérdezi tőlünk a mi Urunk: ezt hisszük-e mi? Így, ahogy itt le van írva. Úgy, ahogy Jézus élénk élte és élénk adta. Aminek alapján ezt az asszonyt is felmenthette, és aminek alapján minden benne hívó bűnöst isteni teljhatalommal jogerősen felment az örök halál ítélete alól.

Jó lenne, ha megvizsgálnánk az úrasztalához készülve: nem jellemző-e ránk is az, hogy néhány szempont alapján gyorsan alkotunk ítéletet. Mint itt ezek, akik vádolták ezt az asszonyt. Nem jellemző-e ránk az, ami őket jellemezte, hogy olyan szívesen mutogatunk másokra, s nem vesszük észre, hogy miközben egy ujjunk a másokra mutat, három ujjunk mifelénk irányul, és minket vádol. És a legtöbbször abban vagyunk elmarasztalhatók, amit másokban ki nem állhatunk és elítélünk. Bárcsak feltűnne nekünk, hogy sokszor milyen felszínesen, milyen hiányos szempontok alapján, milyen felelőtlenül és teljesen illetéktelenül mondunk ki ítéletet mások felett. Milyen szívesen alkalmazunk törvényeket másokra.

Jézus itt nem tette semmissé az asszony bűnét. Amikor azt mondja: én nem ítélek el, menj el és többé ne vétkezz — ebben benne van az, hogy vétkeztél. Benne van az, hogy megérdemelnéd az ítéletet. De van kegye-

lem is, és ad neki esélyt arra, hogy ezt a nagy kegyelmet megtapasztalva másként folytassa az életét. Erre akar Ő felemelni bennünket is.

Ilyen ígéretekre gondoljunk: Pál apostol azt írja: Jézus bűnné lett értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk Őbenne. Hinni azt jelenti, hogy én Őbenne rejtőzöm el. Egyedül tőle várom ennek a lehetőségét.

Vagy azt írja: Jézus adatott nekünk Istentől igazságul, szentségül, bölcsességül és váltságul. Ezért igaz az az éneksor, amit gyakran szoktunk idézni: véredbe rejtve én tiszta igaz vagyok.

Azt szeretném javasolni: ma este fordítsuk meg a szokásos sorrendet. Előbb maradjunk egy kicsit csendben, és utána egy imádsággal és a Mi Atyánk-kal befejezzük. Ha Isten erre irányította a figyelmünket, akkor vizsgáljuk meg ma este magunkat: nem jellemző-e ez az ítélkezés, ami mögött mindig gőg van: magamat különbnek tartom, mint akit elítélek. Ami mögött mentegetőzés van: amíg az ő bűneire mutogatok, nincs szó az enyémről. Sőt a bűnöm rejtegetése van. Ilyen huncut lélektani mechanizmusokat használ fel az ördög, hogy ne szembesüljünk a bűneinkkel, és ne ragyogjon fel előttünk Isten mérhetetlen kegyelme.

Vizsgáljuk meg ebből a szempontból is magunk. És vizsgáljuk meg azt is, hogy vajon nem felszínes-e sokszor a szemléletünk, nem gondolkozás nélkül alkotunk-e ítéletet. Nemcsak a büntudatig jutunk-e el, és sose lesz belőle bűnvallás, amit Istennek elmondunk. És amikor elmondtuk, komolyan merjük-e venni, hogy megbocsáttattak a mi vétkeink az Ő nevéért, vagy pedig ilyen ostobaságokat mondunk, hogy én nem tudom megbocsátani magamnak. Hát ki vagyok én? Komolyan vesszük-e Isten feloldozó, bűnbocsátó kegyelmét? Ha igen, akkor adjunk hálát azért mindjárt.

Merjük ma kérni: mutasd meg, Uram, mi választ el tőled, és adjunk hálát a bocsánat lehetőségéért. Nyissuk ki a szívünket Isten előtt.

Imádkozzunk!

Kegyelmes Istenünk! Mi most nem másokat akarunk vádolni előtted, hanem magunk borulunk le, és megvalljuk: egyedül te ellened vétkeztem és cselekedtem azt, ami gonosz a te szemeid előtt.

Ajándékozz meg minket azzal, hogy meglássuk mindazt, ami beszenyenez és elválaszt tőled és másoktól.

Ajándékozz meg minket azzal a bizonyossággal, hogy ha megvalljuk bűneinket, te hű és igaz vagy és megbocsátod bűneinket, és megtisztítasz minket minden hamisságtól.

Áldunk téged azért, hogy elég nékünk is a te kegyelmed.

Ámen.

632

Isten szelíd Szolgája

✂ Husz János (1369-1415)

♪ Cseh testvérek ék. (XIII.sz.)

✂ Bede Anna (1926-2009)

Is - ten sze - líd Szol - gá - ja, te,

A - tyánk - nak é - - des gyer - me - ke,

Leg - főbb kin - csünk, szent ék - sze - rünk,

Ma - radj ve - lünk!

(Capo III. fekvés)

2. Éltél köztünk, mint megvetett,
Kaptál értünk fájó sebet.
Bűnünk sötét. Nincs érdemünk.
Maradj velünk!
3. Kértél bennünk lakóhelyet,
Lettél tető fejünk felett,
Lettél kenyér, szent ételünk.
Maradj velünk!
4. Ihatjuk mind véred borát,
Mely szomjazónak enyhet ad,
Ki nem fogyó szent serlegünk,
Maradj velünk!
5. Meg nem rendül szerelmed, ó,
Bűnünk tudó, irgalmazó!
Szerelmeddel be nem telünk,
Maradj velünk!